

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta de Heij - Kaplińska

Protokolant: stażysta Dagmara Szczepańska

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2016 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania Związku (...) z siedzibą w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Transportu Kolejowego

z udziałem zainteresowanych

(...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

Izby Gospodarczej (...) z siedzibą w W.

Stowarzyszenia (...) z siedzibą w W.

Fundacji (...) z siedzibą w W.

o zatwierdzenie stawek jednostkowych opłat za korzystanie z infrastruktury kolejowej

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego z dnia 28 października 2014 roku nr (...)

I. oddala odwołanie;

II. zasądza od Związku (...) z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego kwotę 360,00 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

III. zasądza od Związku (...) z siedzibą w W. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 377,00 (trzysta siedemdziesiąt siedem) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Jolanta de Heij – Kaplińska

XVII AmK 2/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 października 2014 r. Prezes Urzędu Transportu Kolejowego (dalej jako „Prezes Urzędu”, „Prezes UTK”) na podstawie art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 267, z późn. zm., zwanej dalej „kpa”) i art. 14 ust. 4 i art. 13 ust 1 pkt 1 w związku z art. 33 ust 7 i ust 8 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 1594, z późn. zm., zwanej dalej „utk”) oraz § 7 ust 24 rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 czerwca 2014 r. w sprawie warunków dostępu i korzystania z infrastruktury kolejowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 788, zwanego dalej „rozporządzeniem MIR”), po rozpatrzeniu wniosku (...) S.A. z siedzibą w W., o zatwierdzenie stawek

jednostkowych opłaty podstawowej za korzystanie z zarządzanej infrastruktury kolejowej, na rozkład jazdy pociągów 2014/2015, obowiązujących od dnia 14 grudnia 2014 r.

zatwierdził stawki jednostkowe opłaty podstawowej za korzystanie przez przewoźników kolejowych z infrastruktury kolejowej, przedłożone do zatwierdzenia przy wniosku z dnia 4 sierpnia 2014 r. (...) przez (...) S.A. z siedzibą w W., na rozkład jazdy pociągów 2014/2015 (dalej jako „rjp 2014/2015”)

I. stawki jednostkowe opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej, o których mowa w art. 33 ust. 3a pkt 1 utk,

II. stawki jednostkowe opłaty podstawowej za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów, o których mowa w art. 33 ust 3a pkt 2 utk.

(decyzja (...), k.)

Związek (...) (dalej jako (...)) odwołaniem z dnia 14 listopada 2014 r. zaskarżył decyzję w całości i wniósł o jej uchylenie i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. Zaskarżonej decyzji zarzucono:

1. naruszenie art. 8 k.p.a., art. 9 k.p.a., art. 10 k.p.a. oraz art. 72 §1 k.p.a. poprzez zaniechanie zapewnienia (...) czynnego udziału w postępowaniu i uniemożliwienie wypowiedzenia się przed wydaniem decyzji co do całości materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w szczególności poprzez ograniczenie dostępu do materiału dowodowego przedłożonego przez (...) zawartego:

a) w załącznikach do Instrukcji kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej i opłat dodatkowych za korzystanie z infrastruktury kolejowej zarządzanej przez (...) obowiązujących od dnia 14 grudnia 2014 r. Ir-105, tj. załącznik nr 3 M. kalkulacji kosztów wraz ze specyfikacją, załącznik 4 Mapowanie kategorii kosztów, załącznik 11 Instrukcja obsługi modelu kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej;

b) w załączniku do wniosku (...) z dnia 4 sierpnia 2014 r. nr (...) tj. załącznik do pisma nr (...) Projekty stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej i za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów obowiązujących od 14 grudnia 2014 r. (od strony 4 do strony 30);

c) w piśmie (...) z dnia 1 września 2014 r. nr (...) dotyczącym kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów;

2. naruszenie art. 107 §1 i 3 k.p.a. oraz art. 109 §1 k.p.a. poprzez zaniechanie udostępnienia (...) części uzasadnienia zaskarżonej decyzji poprzez ocenzenie istotnych danych, co powoduje niemożność weryfikacji jej prawidłowości i ogranicza możliwość realizacji praw przysługujących uczestnikowi postępowania;

3. naruszenie art. 7 k.p.a., art. 77 §1 k.p.a. i art. 107 k.p.a. poprzez zaniechanie wyjaśnienia przesłanek uznania za prawidłowe rodzaju i wysokości przyjętych do kalkulacji stawek kosztów bezpośrednich;

4. z ostrożności naruszenie art. 7 ust. 3 dyrektywy 2001/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 lutego 2001 r. w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobierania opłat za użytkowanie infrastruktury kolejowej oraz przyznawania świadectw bezpieczeństwa oraz art. 33 ust. 2 utk oraz §7 pkt 6 i 7 rozporządzenia MIR poprzez zatwierdzenie stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej i za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów mimo tego, że zostały one skalkulowane sprzecznie z tymi przepisami, w oparciu o koszty (...), które nie są ponoszone bezpośrednio jako rezultat wykonywania przewozów pociągami.

(odwołanie, k. 85-89).

W odpowiedzi na odwołanie Prezes UTK wniósł o oddalenie odwołania w całości i zasądzenie od (...) na rzecz Prezesa Urzędu kosztów postępowania według norm przepisanych z uwzględnieniem nakładu pracy radcy prawnego, charakteru i szczególnego stopnia złożoności sprawy.

(odpowiedź na odwołanie, k. 197-245).

Zainteresowany (...) wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od (...) na rzecz (...) kosztów postępowania według norm przepisanych.

(odpowiedź na odwołanie, k. 174-181).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) jest zarządcą infrastruktury kolejowej w rozumieniu art. 4 pkt 7utk. Przysługują mu zadania określone art. 5 utk. Jednym z obowiązków zarządcy jest określenie opłat za korzystanie przez przewoźników kolejowych z infrastruktury kolejowej (art. 33 ust. 1 utk). Opłata za korzystanie z infrastruktury kolejowej zgodnie z art. 33 ust. 3 utk stanowi sumę opłaty podstawowej i opłat dodatkowych.

(bezsporne, ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym).

Prezes UTK, decyzją z dnia 9 lipca 2014 r. Nr (...) odmówił zarządcy zatwierdzenia, przedłożonych we wniosku z dnia 11 marca 2014 r. Nr (...), stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej i za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów - na rjp 2014/2015 oraz zatwierdził stawki jednostkowe opłat dodatkowych - na rjp 2014/2015.

(bezsporne, decyzja z dnia 9.07.2014 r. DRRK-WKL.9110.6.2014, k. 73-93 akt admin.)

Zarządca przy wniosku z dnia 4 sierpnia 2014 r. Nr (...) przedłożył do zatwierdzenia projekty stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej oraz za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów na rjp/2014/2015 wraz z ich kalkulacją.

Stawki jednostkowe stanowiły wynik założeń opisanych w „Instrukcji kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej i opłat dodatkowych za korzystanie z infrastruktury kolejowej zarządzanej przez (...) SA obowiązujących od 14 grudnia 2014 r. Ir-105” przekazanych Prezesowi UTK 28 lipca 2014 r. pismem Nr (...) w wersji objętej tajemnicą przedsiębiorstwa.

Instrukcja kalkulacji stawek obowiązująca dla rjp 2014/2015 w wersji jawnej została przedłożona przy piśmie z dnia 18 sierpnia 2014 r. Nr (...)

„Instrukcja kalkulacji stawek...” określa ośmioetapowy proces, który ma służyć wyznaczeniu planowanej wysokości kosztów stanowiących podstawę do kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej za dostęp do infrastruktury kolejowej, w ramach której wyłączeniu podlegają te rodzaje kosztów, które nie mają charakteru bezpośredniego, czyli nie są ponoszone bezpośrednio na skutek wykonywania przewozów pociągami. Obowiązujące akty prawne nie definiują pojęcia „kosztów, które są bezpośrednio ponoszone jako rezultat wykonywania przewozów pociągami”. W „Instrukcja kalkulacji stawek...” przyjęto definicję „bazy kosztów stanowiących podstawę do wyznaczenia stawek opłaty podstawowej” jako planowaną wysokość kosztów do poniesienia przez (...) SA uznanych za bezpośrednio ponoszone jako rezultat wykonywania przewozów pociągami. Z kolei przyjęta definicja kosztu bezpośredniego ponoszonego jako rezultat wykonywania przewozów pociągami ma odniesienie do natężenia ruchu kolejowego. Dla potrzeb ustalenia kosztów bezpośrednich dla poszczególnych grup kosztów jednorodnie zależnych od natężenia, ustalane są koszty stałe, które muszą być poniesione niezależnie od prowadzonego ruchu kolejowego, natomiast kosztem bezpośrednim ponoszonym jako rezultat wykonywania przewozów pociągami jest nadwyżka całkowitych

kosztów ponad minimalny poziom kosztów koniecznych do poniesienia bez względu na wielkość prowadzonego ruchu kolejowego.

(dowód: „Instrukcja kalkulacji stawek...” dołączona do pisma z 18.08.2014 r. wersja jawna, k. 272-360 akt admin.)

(...) zaznaczył, że z pisma z dnia 28 lipca 2014 r. stanowią jego tajemnicę przedsiębiorstwa poniższe dokumenty:

1. załącznik nr 3 – Model kalkulacji kosztów wraz ze specyfikacją,
2. załącznik nr 4 - Mapowanie kategorii kosztów,
3. załącznik nr 11 - Instrukcja obsługi modelu kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej.

(dowód: wniosek z 4.08.2014 r. Nr (...) wersja tajna, k. 1-68 akt admin., wersja jawna, k. ; pismo z 28.07.2014 r. Nr (...) wersja tajna, k. 97-269 akt admin., pismo z 18.08.2014 r. Nr (...) wersja jawna, k. 270-361 akt admin.).

W piśmie z dnia 4 sierpnia 2014 r. (...) poinformował, że kierując się przesłankami określonymi w § 7 ust 23 rozporządzenia MIR, nastąpi publikacja na stronie internetowej:

- projektu zawierającego stawki jednostkowe opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej na rozkład jazdy pociągów 2014/2015
- projektu zawierającego stawki jednostkowe za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów,
- wykazu udostępnionych linii kolejowych z przyporządkowaniem im kategorii linii dla pociągów pasażerskich i towarowych,
- wykazu stacji i przystanków z przyporządkowaniem im stawek jednostkowych opłaty podstawowej za dostęp i korzystanie z peronów,
- zasad kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej w wersji nieobjętej tajemnicą przedsiębiorstwa.

(dowód: pismo z 4.08.2014 r. k. 1 akt admin.)

Pismem z dnia 6 sierpnia 2014 r. Nr (...).MŚ. Prezes UTK, na podstawie art. 61 § 1, 3 i 4 k.p.a., w związku z art. 13 ust. 1 pkt 1 i 4, art. 14 ust. 4 oraz art. 33 ust 7 i 8 utk, zawiadomił zarządcę o wszczęciu na wniosek postępowania administracyjnego w sprawie zatwierdzenia stawek jednostkowych opłat za korzystanie z infrastruktury kolejowej przez licencjonowanych przewoźników kolejowych na rjp 2014/2015.

(dowód: zawiadomienie z 6.08.2014 r. (...).MŚ., k. 69 akt admin.)

Pismem z dnia 28 sierpnia 2014 r. Nr (...).MŚ Prezes UTK wezwał zarządcę do wyjaśnienia przyczyn zmian wysokości stawek jednostkowych opłat za dostęp i korzystanie ze stacji i przystanków pasażerskich, ich budynków i innych urządzeń, w tym za dostęp i korzystanie z peronów oraz informowanie podróżnych.

(dowód: pismo z 28.08.2014 r. Nr (...).MŚ, k. 450 akt admin.)

W odpowiedzi, (...) przedłożył wymagane wyjaśnienia pismem z dnia 1 września 2014 r. Nr (...). Informację zawartą w przedmiotowym piśmie zarządca opatrzył klauzulą tajemnicy przedsiębiorstwa.

(dowód: pismo z dnia 1.09.2014 r. Nr (...) wersja tajna, k. 528-533 akt admin.)

O dopuszczenie do udziału w postępowaniu administracyjnym, wszczętym na wniosek zarządcy, wystąpili:

Izba Gospodarcza (...) ((...)) - pismem z dnia 19 sierpnia 2014 r. Nr (...),

(...) Kolej - pismami z dnia 28 sierpnia 2014 r. Nr (...) oraz z dnia 10 września 2014 r. Nr (...),

Związek (...) ((...)) - pismem z dnia 2 września 2014 r. Nr ref. (...) oraz

Stowarzyszenie (...) ((...)) - pismem z dnia 27 sierpnia 2014 r. L.dz. (...).

Po rozpatrzeniu powyższych wniosków (...), (...) Kolej, (...) i (...), Prezes UTK uznał, że wobec spełnienia ustawowych przesłanek z art 31 § 1 pkt 2 k.p.a., tj. dopuszczenie do udziału w postępowaniu było uzasadnione celami statutowymi organizacji społecznych –powyższych wnioskodawców i przemawiał za takimi postanowieniami interes społeczny. W związku z powyższym, Prezes UTK wydał postanowienia dopuszczające do udziału w toczącym się postępowaniu administracyjnym wszczętym na podstawie wniosku zarządcy w sprawie zatwierdzenia stawek jednostkowych opłaty podstawowej za korzystanie z infrastruktury kolejowej na prawach strony - w dniu 18 września 2014 r. Nr (...) AG dla (...) oraz w dniu 23 września 2014 r. Nr (...).AG dla (...) Kolej, Nr (...).AG dla (...) i Nr (...).AG dla (...).

(dowód: wniosek (...) r. k. 378 akt admin., wniosek (...) Kolej z 28.08.2014 i 10.09.2014 r., k. 454 i 536 akt admin., wniosek (...) r., k. 482 akt admin., wniosek (...) z 27.08.2014 r., k. 496 akt admin., postanowienia o dopuszczeniu do postępowania na prawach strony dla (...) z 18.09.2014 r., dla (...) Kolej z 23.09.2014 r., dla (...) z 23.09.2014 r., dla (...) z 23.09.2014 r., k 410, 568, 604, 644 akt admin.).

W niniejszym postępowaniu (...) opatrzył niektóre z przedkładanych dokumentów klauzulą „tajemnicą przedsiębiorstwa”.

Prezes UTK uznał, że informacje zawarte w:

1. załącznikach Nr 3, Nr 4 i Nr 11 do „Instrukcji kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej i opłat dodatkowych za korzystanie z infrastruktury kolejowej zarządzanej przez (...) S.A. obowiązujących od 14 grudnia 2014 r. Ir-105”, przedłożonej przy piśmie z dnia 28 lipca 2014 r. Nr (...),

2. załączniku do wniosku (...) S.A. z siedzibą w W. z dnia 4 sierpnia 2014 r. Nr (...) w sprawie zatwierdzenia stawek jednostkowych opłaty podstawowej za dostęp i korzystanie z infrastruktury kolejowej na rozkład jazdy pociągów 2014/2015 obowiązujący od dnia 14 grudnia 2014 r., zatytułowanym „Załącznik do pisma nr (...) - Projekty stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej i za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów obowiązujących od 14 grudnia 2014 r. - od strony 4 do strony 30,

3. oraz w piśmie (...) S.A. z siedzibą w W. z dnia 1 września 2014 r. Nr (...) dotyczącym kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów

spełniły wszystkie przesłanki wynikające z art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503, z późn. zm., zwanej dalej „uznk”), niezbędne do uznania ich za tajemnicę przedsiębiorstwa, gdyż:

- są one ściśle związane z prowadzoną przez zarządcę działalnością gospodarczą i mają dla niej niewątpliwą wartość gospodarczą,

- nie zostały ujawnione do wiadomości publicznej, są nieznanne ogółowi oraz nie można dowiedzieć się o nich drogą „zwykłą i dozwoloną” a zarządca podejmował i podejmuje działania mające na celu zachowanie poufności tych informacji,

- podjęto w stosunku do nich niezbędne działania w celu zachowania ich poufności poprzez stworzenie sytuacji, w której chronione informacje nie mogą dotrzeć do wiadomości osób trzecich w normalnym toku zdarzeń, bez żadnych specjalnych starań z ich strony.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 uznk czynem nieuczciwej konkurencji jest przekazanie, ujawnienie lub wykorzystanie cudzych informacji stanowiących tajemnice przedsiębiorstwa albo ich nabycie od osoby nieuprawnionej, jeżeli zagraża lub narusza interes przedsiębiorcy. Z uwagi na treść tego przepisu, Prezes UTK uznał, że ujawnienie przez niego informacji, które zarządca opatrzył klauzulą „tajemnica przedsiębiorstwa”, mogłoby stanowić czyn nieuczciwej konkurencji. W związku z powyższym, Prezes UTK wydał postanowienia o ograniczeniu wglądu do akt mniejszego postępowania wszystkim podmiotom biorącym w nim udział na prawach strony.

Wszystkie postanowienia o ograniczeniu uczestnikom niniejszego postępowania na prawach strony prawa wglądu do materiału dowodowego wymieniają:

1. załączniki do „Instrukcji kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej i opłat dodatkowych za korzystanie z infrastruktury kolejowej zarządzanej przez (...) SA obowiązujących od 14 grudnia 2014 r. Ir-105” przedłożonej przy piśmie z dnia 28 lipca 2014 r. Nr (...) w postaci:

załącznik nr 3 – M. kalkulacji kosztów wraz ze specyfikacją,

załącznik nr 4 - Mapowanie kategorii kosztów,

załącznik nr 11 - Instrukcja obsługi modelu kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej;

2. załącznik do wniosku (...) z dnia 4 sierpnia 2014 r. Nr (...) w sprawie zatwierdzenia stawek jednostkowych opłaty podstawowej za dostęp i korzystanie z infrastruktury kolejowej na rozkład jazdy pociągów 2014/2015 obowiązujący od dnia 14 grudnia 2014 r. w postaci

załącznik do pisma nr (...) Projekty stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej i za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów obowiązujących od 14 grudnia 2014 r. od strony 4 do strony 30;

3. w piśmie (...) z dnia 1 września 2014 r. Nr (...) dotyczącym kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów.

(dowód: postanowienia o ograniczeniu prawa wglądu do materiału dowodowego w zakresie objętym tajemnicą przedsiębiorstwa: z dnia 23 września 2014 r. Nr (...).AG dla (...), k. 429 akt admin., oraz z dnia 24 września 2014 r. Nr (...).AG dla (...) Kolej, k. 582 akt admin., Nr (...).AG dla (...), k. 622 akt admin. i Nr (...).AG dla (...), k. 664 akt admin.).

Pismem z dnia 3 października 2014 r. Nr (...).MŚ Prezes UTK poinformował strony o przysługującym prawie na podstawie art. 10 §1 i 73 §1 k.p.a. do składania oświadczeń i stanowisk w sprawie oraz wypowiedzenia się co do materiałów zebranych w sprawie a także przeglądania akt sprawy oraz sporządzania z nich notatek, kopii lub odpisów, w nieprzekraczalnym terminie 3 dni od dnia doręczenia zawiadomienia.

(dowód: pismo z 3.10.2014 r., k. 746 – 760 akt admin.).

W dniu 28 października 2014 r. została wydana zaskarżona decyzja zatwierdzająca stawki jednostkowe opłaty podstawowej za korzystanie przez przewoźników kolejowych z infrastruktury kolejowej na rozkład jazdy pociągów 2014/2015 za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej i za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów.

(dowód: decyzja DRRK-WKL.9110.11.2014.JG, k. 7- 40).

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie dokumentów zgromadzonych w toku postępowania sądowego. Powyższy materiał dowodowy z uwagi na wzajemną spójność i logiczność uznano za wiarygodny.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zarzuty (...) koncentrują się na podważaniu prawidłowości ograniczenia prawa wglądu stronom do materiału dowodowego oraz będącego wynikiem tego ograniczenia braku możliwości merytorycznej kontroli prawidłowości przeprowadzonej kalkulacji stawek.

Kwestii ograniczenia prawa wglądu do materiału w aktach postępowania administracyjnego nie może być przedmiotem kontroli niniejszego postępowania. Naruszenie art. 8, art. 9, art. 73 §2, art. 77 i art. 103 §1 i 3 k.p.a. nie jest uzasadnione tylko dlatego, że zostało wydane postanowienie o ograniczeniu (...) prawa wglądu do materiału dowodowego objętego tajemnicą przedsiębiorstwa.

Istotne jest, że Prezes UTK przeprowadził postępowanie administracyjne zgodnie z przepisami prawa kodeksu postępowania administracyjnego, zapewniając stronom czynne uczestnictwo w sprawie, informując je o wydanych postanowieniach, zgromadzonym materiale dowodowym, umożliwiając wgląd do materiału dowodowego (poza materiałem objętym tajemnicą przedsiębiorstwa (...) SA). Strony były informowane o możliwości wypowiedzania się i przedkładania stanowisk w sprawie, a organ ustosunkował się do wszystkich dokumentów zgromadzonych na potrzeby prowadzonego postępowania.

(...) otrzymał postanowienie o ograniczeniu prawa wglądu z dnia 24 września 2014 r. (k. 684 akt admin.). Postanowienie zawierało pouczenie o możliwości wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (k. 632 akt admin.). (...) nie skorzystał ze środków zaskarżenia. W konsekwencji w ocenie Sądu zagadnienie zasadności ograniczenia prawa wglądu do materiału dowodowego objętego tajemnicą przedsiębiorstwa (...) SA nie może być przenoszone na płaszczyznę niniejszego postępowania, skoro strona nie korzystała ze środków jej przysługujących od wydanego postanowienia. Źródłem naruszenia prawa do czynnego udziału w sprawie może być uchybienie standardom postępowania administracyjnego, jeżeli tego uchybienia nie można naprawić w drodze zagwarantowanych prawem środków zaskarżenia.

Niezależnie od powyższego Sąd podkreśla, że postanowienie o ograniczeniu prawa wglądu uzasadniały motywy decyzji Prezesa UTK z odwołaniem do przepisów art. 11 ust. 4 uznk w kontekście jego zastosowania do danych przedstawionych przez (...) SA.

(...) podnosił, że działanie Prezesa UTK uniemożliwia kontrolę prawidłowości decyzji, gdyż bez informacji o pełnych kosztach ponoszonych przez (...) SA oraz bez znajomości ocenianych przez Prezesa UTK danych nie jest on w stanie sprawdzić prawidłowości przeprowadzonej kalkulacji stawek. Zdaniem (...) został pozbawiony prawa kontroli prawidłowości wyliczenia stawek, ich zgodności z ustawą, dyrektywą i rozporządzeniem MIR. W rezultacie stawki zaproponowane przez (...) i zatwierdzone zaskarżoną decyzją są zbyt wysokie i skalkulowane sprzecznie z art. 33 ust. 2 utk oraz art. 7 ust. 3 dyrektywy, §7 ust. 6 i 7 rozporządzenia MIR, co uzasadnia zarzut naruszenia art. 7 k.p.a., art. 77 §1 k.p.a. i art. 107 §3 k.p.a.

Zgodnie z art. 7 k.p.a. w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Kolejno, art. 77 §1 k.p.a. stanowi, że organ administracji publicznej jest zobowiązany wszechstronnie zbadać cały materiał dowodowy.

Na podstawie art. 14 ust. 4 utk do postępowania przed Prezesem UTK stosuje się z zastrzeżeniem ust. 5 i 6 przepisy k.p.a. Przepis art. 13 ust. 1 pkt 1 utk stanowi, że do zadań Prezesa UTK w zakresie regulacji transportu kolejowego należy zatwierdzanie i koordynowanie opłat za korzystanie z przyznaných tras pociągów infrastruktury kolejowej pod względem zgodności z zasadami ustalenia tych opłat. Zgodnie z treścią art 33 ust. 1 utk, zarządca określa wysokość opłat za korzystanie przez przewoźników kolejowych z infrastruktury kolejowej.

Stosownie do treści art. 33 ust 7 i 8 utk stawki jednostkowe opłaty podstawowej oraz opłaty dodatkowe, uiszczane przez przewoźników kolejowych na rzecz zarządcy infrastruktury kolejowej podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa

UTK, w terminie 30 dni od ich przekazania Prezesowi. Prezes UTK może odmówić zatwierdzenia tych stawek jedynie w przypadku, gdy są one niezgodne z art. 33 ust 2 – 6 utk, art. 34 utk oraz przepisami wydanymi na podstawie art. 35 utk.

Przepis art. 33 ust. 2 utk stanowi, że opłata podstawowa za korzystanie z infrastruktury kolejowej ustalana jest przy uwzględnieniu kosztów, jakie bezpośrednio poniesie zarządca jako rezultat wykonywania przez przewoźnika kolejowego przewozów pociągami.

Trybunał Sprawiedliwości orzekł w sprawie C-512/10, że „umożliwiając, przy obliczaniu opłaty za minimalny pakiet dostępu i dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów, uwzględnienie kosztów, które nie mogą być uznane za bezpośrednio ponoszone jako rezultat wykonywania przewozów pociągami, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą odpowiednio na mocy art. 6 ust. 2 i art. 7 ust. 3 dyrektywy 2001/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 lutego 2001 r. w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobierania opłat za użytkowanie infrastruktury kolejowej oraz przyznawania świadectw bezpieczeństwa, zmienionej dyrektywą 2004/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r.”.

W wydanym orzeczeniu TS dokonał wykładni „kosztu, który jest bezpośrednio ponoszony jako rezultat wykonywania przewozów pociągami” poprzez wskazanie, co może być a co nie jest kosztem bezpośrednim. Pojęcie użyte w dyrektywie jest terminem z prawa unijnego, a więc jego wykładnia powinna być taka sama na tle całego porządku wspólnotowego. Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości wynika, że w interesie Wspólnoty leży niewątpliwie to, by przepisy lub pojęcia przejęte z prawa wspólnotowego były interpretowane w sposób jednolity (opinia Opinia Rzecznika Generalnego z dnia 19 lutego 2009 r. C-8/08, Legalis i powołane wyroki: z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie C-217/05 C. E. de E. de E. de S., Z. O.. s. I-11987, pkt 19, 20; z dnia 11 grudnia 2007 r. w sprawie C-280/06 E. i in., Z. O.. s. I-10893, pkt 21, 26 i przytoczone tam orzecznictwo.).

TS nie przyjął stanowiska Komisji, że pojęcie „kosztu, który jest bezpośrednio ponoszony jako rezultat wykonywania przewozów pociągami”, w rozumieniu wspomnianego art. 7 ust. 3, odwołuje się do pojęcia „kosztów krańcowych”. Te ostatnie, zdaniem Komisji, oznaczają jedynie koszty, które powstają wskutek faktycznego przewozu pociągami, a nie koszty stałe, które obejmują oprócz kosztów związanych z przewozem pociągami również koszty ogólnego funkcjonowania infrastruktury, ponoszone, nawet jeśli przewóz pociągami nie następuje. W pkt 73 i następujących wyroku TS odniósł się do kosztów związanych z sygnalizacją, prowadzeniem ruchu, utrzymaniem i naprawami, które mogą różnić się, przynajmniej częściowo, w zależności od natężenia ruchu i w rezultacie mogą być uznane za koszty, które są w części bezpośrednio ponoszone jako rezultat wykonywania przewozów pociągami. Wynika stąd a contrario, że w zakresie, w jakim obejmują one koszty stałe związane z dopuszczeniem do ruchu odcinka sieci kolejowej, jakie musi ponieść zarządca nawet jeśli przejazd pociągami nie następuje, koszty utrzymania lub prowadzenia ruchu kolejowego wymienione w § 8 ust. 1 rozporządzenia ministra z 2009 r. powinny być uznane za koszty tylko częściowo bezpośrednio ponoszone jako rezultat wykonywania przewozów pociągami.

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości odnosił się do rozporządzenia z 2009 r., które utraciło moc po wejściu w życie rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie warunków dostępu i korzystania z infrastruktury kolejowej z dnia 5 czerwca 2014 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 788) powoływanego jako rozporządzenia MIR.

Kluczowy dla niniejszej sprawy jest § 7 ust. 6 rozporządzenia MIR, zgodnie z którym do kosztów zarządcy, które mają być sfinansowane z opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej, o których mowa w § 7 ust 5 rozporządzenia MIR, przyjmuje się tą część kosztów, która jest bezpośrednio ponoszona przez zarządcę jako rezultat wykonywania przewozów pociągami.

Niniejsze oznacza, że koszty bezpośrednio ponoszone jako rezultat wykonywania przewozów pociągami mogą być pokryte z opłaty podstawowej i dlatego ustalając składową opłaty podstawowej w postaci stawki jednostkowej, zarządca może uwzględnić te koszty. Koszty bezpośrednio ponoszone jako rezultat wykonywania przewozów pociągami stają się kluczowe, bowiem ich wyodrębnienie umożliwia uzyskanie finansowania z opłaty podstawowej, z drugiej strony ich wyodrębnienie powoduje że stają się elementem określania wysokości części stawki jednostkowej budującej opłatę podstawową. Ani ustawa o transporcie kolejowym ani rozporządzenie MIR nie definiuje czym są

koszty bezpośrednio ponoszone jako rezultat wykonywania przewozów pociągami. Rozporządzenie MIR zalicza do tych kosztów, w szczególności część kosztów:

- 1) utrzymania i remontów infrastruktury kolejowej;
- 2) prowadzenia ruchu pociągów;
- 3) amortyzacji, jeżeli jest dokonywana na podstawie rzeczywistego zużycia infrastruktury kolejowej wynikającego z ruchu kolejowego.

Następnie przepis § 7 ust. 7 rozporządzenia MIR stanowi, że do kosztów, które mają być sfinansowane z opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej, o których mowa w § 7 ust. 5 rozporządzenia MIR, nie przyjmuje się tych kosztów, które nie są bezpośrednio ponoszone przez zarządcę jako rezultat wykonywania przewozów pociągami. Do kosztów tych zalicza się w szczególności koszty:

- 1) administracji;
- 2) ochrony infrastruktury i porządku na terenach kolejowych;
- 3) finansowe;
- 4) pośrednie.

W myśl § 7 ust. 8 rozporządzenia MIR, planowaną wysokość kosztów, o których mowa w § 7 ust. 5 rozporządzenia MIR, ustala się na podstawie wysokości kosztów bezpośrednio ponoszonych, o których mowa w § 7 ust. 6, w ostatnim zakończonym roku obrotowym z uwzględnieniem:

- 1) współczynnika zmienności pracy eksploatacyjnej, ustalonego jako iloraz dni w rocznym rozkładzie jazdy, na który ustala się stawki, i liczby dni w ostatnim zakończonym roku;
- 2) planowanych wskaźników inflacji na dwa kolejne lata po roku, który się zakończył.

Według ustawy o transporcie kolejowym Prezes UTK podejmując decyzję o zatwierdzeniu stawek albo odmowie ich zatwierdzenia kieruje się zasadami określonymi art. 33 ust. 2-6, art. 34 utk i rozporządzeniem MIR. Zasady odnoszące się do stawek jednostkowych wymagają, aby zarządca podał do publicznej wiadomości wysokości i rodzaje stawek opłaty podstawowej oraz opłat dodatkowych (art. 33 ust. 6 utk). Podobnie przepis § 7 ust. 23 rozporządzenia MIR stanowi, że zarządca, nie później niż w terminie 9 miesięcy przed dniem wejścia w życie rocznego rozkładu jazdy, publikuje na swojej stronie internetowej:

- 1) projekt stawek jednostkowych wraz z wynikami badania rynku, o którym mowa w ust. 11;
- 2) projekt opłat za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów obejmujących usługi, o których mowa w części I ust. 2 załącznika do ustawy;
- 3) projekt opłat dodatkowych za usługi wymienione w § 6;
- 4) wykaz udostępnianych linii kolejowych z przyporządkowaniem im kategorii linii.

Z niekwestionowanym ustaleniem decyzji Prezesa UTK wynika, że kierując się przesłankami określonymi w § 7 ust. 23 rozporządzenia MIR, zarządca zamieścił na swojej stronie internetowej:

- (i) projekt stawek jednostkowych opłat za korzystanie z infrastruktury kolejowej na rozkład jazdy pociągów 2014/2015 (...)

(ii) załączone do wniosku z dnia 4 sierpnia 2014 r. „Zasady kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej i za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów obowiązujących od 14 grudnia 2014 r.” (...) w wersji nieobjętej tajemnicą przedsiębiorstwa,

((...)) Wykaz stacji i przystanków z przyporządkowaniem im stawek jednostkowych opłaty podstawowej za dostęp i korzystanie z peronów.

Podobnie nie zostały podważone stwierdzenia, że w Rozdziale 6 publikowanego na stronie internetowej „Regulaminu przydzielania tras pociągów i korzystania z przydzielonych tras pociągów przez licencjonowanych przewoźników kolejowych w ramach rjp 2014/2015” zarządca przedstawił informacje dotyczące opłat za korzystanie z infrastruktury kolejowej i rozliczania należności. Wymienione informacje obejmują sposób ustalania stawek jednostkowych opłat w tym podkreślenie, że wartość składnika, stanowiącego część stawki jednostkowej opłaty podstawowej za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej, o której mowa w § 7 ust 3 rozporządzenia MIR, związanego z rodzajem wykonywanych przewozów, wynosi 0 złotych dla wszystkich rodzajów przewozów.

(...) przed przedłożeniem wniosku o zatwierdzenie stawek przekazał Prezesowi (...)Instrukcję kalkulacji stawek ...” w wersji objętej tajemnicą przedsiębiorstwa i wersji jawnej. W instrukcji zarządca wymienił koszty rodzajowe i ich przyporządkowanie do danej kategorii kosztów zależnej od udziału tych kosztów jako kosztów bezpośrednio ponoszonych i opisał zastosowane zasady kategoryzacji.

„Instrukcja kalkulacji stawek ...” w wersji jawnej (k. 272-329 akt admin.) opisuje metodologię ustalenia stawek jednostkowych (cel i przedmiot instrukcji w pkt 1.2). Kosztem bezpośrednim i metodologii ich kalkulacji został poświęcony pkt 2 „Instrukcji kalkulacji stawek ...” opisujący 8 etapów procesu wyznaczenia planowanej wysokości kosztów stanowiących podstawę do kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej.

Pkt 3 i pkt 4 „Instrukcji kalkulacji stawek ...” opisują metodologię kalkulacji stawek jednostkowych za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej i za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów. Podstawą ustalenia kosztów bezpośrednio ponoszonych przyjmowanych do kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej zarówno dla minimalnego dostępu do infrastruktury kolejowej zgodnie z §7 ust. 8 rozporządzenia MIR, jak i dla dostępu do urządzeń związanych z obsługą pociągów jest wykonanie kosztów za ostatni zakończony rok obrotowy.

Bezpośrednio z systemu transakcyjnego z pominięciem hurtowni danych, pobierane są informacje o wysokości kosztów dla danego roku dotyczące infrastruktury kolejowej, które zostały zaewidencjonowane na poszczególnych obiektach kontrolingowych. W kolejnym kroku dane te są importowane do MS Access za pomocą kwerend do bazy danych, dotyczących minimalnego dostępu do infrastruktury i do bazy danych dotyczącej dostępu do urządzeń związanych z obsługą pociągów.

Przeprowadzenie kalkulacji bazy kosztowej w oparciu o koncepcję kosztów bezpośrednio ponoszonych wymagało odpowiedniego zgrupowania i kategoryzacji kosztów zaewidencjonowanych w księgach rachunkowych zarządcy. W tym celu zdefiniowano pojęcie jednorodnych kategorii kosztów (HCC), które grupują koszty według kryterium zależności wysokości ponoszonych kosztów od wykonania przewozów pociągami, rozumianej jako wielkość kosztów zależnych od natężenia ruchu kolejowego. Zgrupowane według tej zasady koszty są następnie analizowane w celu ustalenia wartości kosztów każdej grupy, która może zostać uznana za koszty związane z prowadzeniem przewozów pociągami, a zatem za koszty bezpośrednio przyjmowane do kalkulacji stawek jednostkowych. Współczynnik udziału kosztów bezpośrednich w danej grupie HCC został określony jako współczynnik U. Ponadto w ramach bazy kosztowej, na podstawie której wyznacza się planowaną wartość kosztów do kalkulacji stawek jednostkowych za minimalny dostęp do infrastruktury wszystkie wyróżnione jednorodne grupy przyporządkowane są do jednej z dwóch grup podstawowych – utrzymania i remontów oraz prowadzenia ruchu pociągów. W ramach dostępu do urządzeń związanych z obsługą pociągów jednorodne grupy przyporządkowywano do poszczególnych rodzajów usług.

Procedura pozyskiwania danych źródłowych do bazy kosztowej opisana jest szczegółowo w pkt 2.3 „Instrukcji kalkulacji stawek ...”. Zarządca przyjął do kalkulacji stawek koszty bezpośrednio ponoszone za ostatni zakończony rok obrotowy 2013 dla całej usługi podstawowej, zarówno dla minimalnego dostępu jak i dla dostępu do urządzeń, co spełnia zasady z art. 33 ust. 2 utk i §7 ust. 6 i 8 oraz ust. 18 rozporządzenia MIR.

Proces wyznaczania kosztów bezpośrednio ponoszonych w przypadku dostępu do urządzeń związanych z obsługą pociągów, o którym mowa w pkt 4.1 „Instrukcji kalkulacji stawek ...” jest analogiczny do procesu ustalania planowanej wysokości kosztów za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej, z tą równicą, że wyniki tej kalkulacji nie podlegają przeszacowaniu współczynnikiem zmienności pracy eksploatacyjnej.

„Instrukcja kalkulacji stawek ...” stanowiła dokument podający metodologię ustalania stawek jednostkowych. Jego wersja jawna przedstawiała założenia, które miały być stosowane w procesie ustalania stawek. Jedynie podważenie przyjętej metodologii zaliczenia kosztów do kosztów bezpośrednio ponoszonych jako rezultat wykonywania przewozów pociągami stanowiący przypadek niezgodności z zasadami utk i rozporządzenia MIR może w ocenie Sądu doprowadzić do odmowy zatwierdzenia stawek. (...) nie wytknął błędów metodologii, a krytykował zaniechanie organu w sprawdzeniu rodzaju kosztów zakwalifikowanych przez (...) SA jako bezpośrednio ponoszone jako rezultat wykonywania przewozów pociągami. Nie ma definicji kosztu bezpośrednio ponoszonego, więc rolą organu jest weryfikacja przyporządkowania kosztów do kategorii wymienionych w szczególności do §7 ust. 6 rozporządzenia MIR. (...) dysponując „Instrukcją kalkulacji stawek ...” nie uzasadnił, które z przyjętych w niej kosztach bezpośrednio ponoszonych jako rezultat wykonywania przewozów pociągami nie spełniają warunku „bezpośredniego ponoszenia”.

Dodatkowo (...) zaprezentował własne rozumienie kosztów ujętych w „Zasadach kalkulacji stawek jednostkowych” takie jak: (i) akcji Zima, (ii) kolejowego ratownictwa technicznego, (iii) eksploatacji i konserwacji budynków, (iv) remontów, utrzymania, konserwacji, diagnostyki i eksploatacji wiaduktów i mostów. Wybiórczo ocenił koszty stanowiące część grupy „Utrzymanie i remonty infrastruktury kolejowej” opierając się na przyporządkowaniu ich do „innych”, co zdaniem (...) oznacza nie mieszcząc się tych kosztów ani w kategorii remontów, ani konserwacji, diagnostyki i eksploatacji, z drugiej strony w samej grupie remonty zdaniem odwołującego znalazły się koszty błędnie przyporządkowane.

Samo kwestionowanie przyjętej przez (...) SA kategoryzacji kosztów jako kosztów bezpośrednio ponoszonych jako rezultat wykonywania przewozów pociągami nie świadczy, że zarządca niewłaściwie zastosował §7 ust. 6 rozporządzenia MIR. Zarówno w „Instrukcji kalkulacji stawek ...”, „Zasadach kalkulacji stawek jednostkowych” udostępnionych na stronie internetowej (...) SA, zarządca wyjaśnił, jakie koszty przyjmuje za koszty bezpośrednio ponoszone, wymienił koszty rodzajowe i ich przyporządkowanie do danej kategorii kosztów zależnej od udziału tych kosztów jako kosztów bezpośrednio ponoszonych i opisał zastosowane zasady kategoryzacji. Metodologia kosztów jest uzasadniona przez zarządcę, w związku z tym jej podważanie nie może sprowadzać się do zaprzeczenia bez przedstawienia dowodów popierających twierdzenia (...). Co istotne, koszty kwestionowane przez (...) zostały zaliczone do kalkulacji stawek tylko w tej części, które są związane bezpośrednio z ruchem pociągów, a nie w całości.

Wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rewidenta na okoliczność nieprawidłowości obliczenia i/lub niezasadności wysokości stawek opłaty podstawowej nie zasługiwał na uwzględnienie, bowiem wysokość stawek jest konsekwencją przyjętych założeń metodologicznych. (...) miał możliwość poznania zasad kwalifikacji poszczególnych kosztów i uzasadnienie decyzji wyjaśniało sposób podjęcia merytorycznego rozstrzygnięcia przez Prezesa UTK. Odwołanie podkreśla pozbawienie prawa kontroli prawidłowości wyliczenia stawek, możliwości ich weryfikacji co do wysokości bez wskazania przepisów prawa, z których takie uprawnienie wynika.

Należy podkreślić, że wraz z wejściem w życie rozporządzenia MIR, zarządca zgodnie z § 7 ust. 23 przedkłada Prezesowi UTK do zatwierdzenia dwa projekty stawek jednostkowych opłaty podstawowej, tj. za minimalny dostęp do infrastruktury kolejowej oraz za dostęp do urządzeń związanych z obsługą pociągów jak również projekt stawek jednostkowych opłat dodatkowych, jeśli świadczone usługi dodatkowe są wymienione w regulaminie zarządcy,

zgodnie z art 33 ust. 11 utk. Kompetencje ustawowe do zatwierdzenia bądź odmowy zatwierdzenia stawek, jeżeli naruszone zostały zasady ustalania stawek przysługują jedynie Prezesowi UTK.

Źródło kompetencji Prezesa UTK tkwi w dyrektywie 2001/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 lutego 2001 r. w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobierania opłat za użytkowanie infrastruktury kolejowej oraz przyznawania świadectw bezpieczeństwa (Dz.U.UE L z dnia 15 marca 2001 r.) i dyrektywie 91/440/EWG z dnia 29 lipca 1991 r. w sprawie rozwoju kolei wspólnotowych (Dz. Urz. WE L 237 z 24.08.1991) zmienionych dyrektywą 2007/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. (Dz.U.UE.L.2007.315.44) Pierwsza z nich w art. 30 ustanowiła delegację dla powołania organu kontrolnego przez państwa członkowskie. „Organ ten, którym może być minister odpowiedzialny za sprawy transportu lub każdy inny organ, będzie niezależny w swojej organizacji, decyzjach finansowych, strukturach prawnych i podejmowaniu decyzji od któregokolwiek zarządcy infrastruktury, organu pobierającego opłaty, organu alokującego lub wnioskodawcy. Ponadto organ ten zachowuje funkcjonalną niezależność od wszelkich właściwych organów uczestniczących w udzielaniu publicznych zamówień na usługi. Organ ten będzie funkcjonować zgodnie z zasadami przedstawionymi w tym artykule, na mocy którego funkcje odwoławcze i kontrolne mogą być przypisywane odrębnym organom”. Z kolei druga w art. 10 ust. 7 przewidziała „Bez uszczerbku dla przepisów wspólnotowych i krajowych dotyczących polityki konkurencji i instytucji odpowiedzialnych w tym zakresie organ regulujący powołany na podstawie art. 30 dyrektywy 2000/14/WE lub jakiegokolwiek inny organ korzystający z takiego samego stopnia niezależności, monitoruje konkurencję na rynku przewozów kolejowych w tym, rynku towarowego transportu kolejowego”. W dalszej treści ust. 7 art. 10 dyrektywa 91/440/EWG upoważniała organ do podjęcia właściwych środków do celów skorygowania niepożądanego rozwoju sytuacji na rynku przewozów kolejowych.

W ocenie Sądu Prezes UTK nie ma kompetencji do kontroli podziału kosztów. Wniosek taki wynika wprost z art. 33 ust. 7 utk, który akcentuje zgodność z zasadami w określonych przepisach prawa. Ponadto tak należy odczytywać wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 28 lutego 2013 r. C-556/10 (Legalis)

„82. Należy przypomnieć, że jednym z celów realizowanych przez system opłat ustanowiony mocą dyrektywy 2001/14 polega na zapewnieniu niezależności zarządzania zarządcy infrastruktury. Innymi słowy – jak to podnosi rzecznik generalny w pkt 80 swojej opinii – zarządca powinien skorzystać z systemu opłat jako instrumentu zarządzania. W ten sposób z motywu 12 tej dyrektywy wynika, że w ogólnych ramach podanych przez państwa członkowskie systemy pobierania opłat i alokacji zdolności przepustowej powinny zachęcać zarządców infrastruktury kolejowej do optymalizacji wykorzystania należącej do nich infrastruktury. Tymczasem, w celu umożliwienia takiej optymalizacji zarządcy ci powinni dysponować pewną swobodą, jak to wskazuje motyw 20 rzeczony dyrektywy.

83. Podobnie inne przepisy dyrektywy 2001/14 wymagają w ramach ich stosowania pozostawienia zarządcom infrastruktury pewnego zakresu swobody w celu stworzenia zachęty dla nich do optymalizacji wykorzystania należącej do nich infrastruktury. Artykuł 8 ust. 2 tej dyrektywy stanowi bowiem, że zarządca infrastruktury może ustalić lub nadal ustalać wyższe opłaty - na podstawie długookresowych kosztów takich projektów. Artykuł 9 rzeczony dyrektywy zezwala zarządcom infrastruktury na ustanowienie systemu ulg opłat pobieranych przez podmioty gospodarcze.

84. Należy także podnieść, że art. 4 ust. 1 dyrektywy 2001/14 ustanawia podział kompetencji między państwami członkowskimi a zarządcą infrastruktury w kwestii systemu opłat. Do państw członkowskich należy bowiem ustalenie zasad pobierania opłat, podczas gdy określanie wysokości i pobieranie tej opłaty będzie wykonywane przez zarządcę infrastruktury. (podkr. Sądu) Niemniej jednak, jak podnosi rzecznik generalny w pkt 78 swojej opinii, państwo może jednak dokonać całkowitego odzyskania kosztów generowanych przez infrastrukturę w drodze podwyżek, jeżeli rynek na to pozwala i jeżeli działanie to nie wyklucza użytkowania infrastruktury przez segmenty rynku, które mogą przynajmniej pokryć koszty bezpośrednio wynikające z wykonywania przejazdów pociągami, powiększone o stopę rentowności.”

Ostatni argument wynika z porównań systemowych. Kompetencje w ustalaniu stawek posiada Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej, ale inna jest regulacja uprawnień organu wskazana art. 39 Pt. Przepisy prawa

telekomunikacyjnego umożliwiają bowiem weryfikację wysokości kosztów przedłożonych przez operatora i ustalenie wysokości opłat.

Jak wynika z uzasadnienia decyzji pkt A i pkt B (strona 26 - 42 decyzji) organ sprawdzając planowaną bazę kosztową do kalkulacji stawek jednostkowych opłaty podstawowej i opłatę podstawową odwoływał się do obowiązujących przepisów prawa. W toku postępowania sądowego pismem procesowym z 27 maja 2015 r. Prezes UTK ujawnił wysokość współczynnika U (k. 359). Ze stanowiska (...) SA wynika, że koncepcja podejścia do wyznaczenia kosztów bezpośrednich została zaprezentowana w dniu 4 października 2013 r. na forum Zespołu ds. stawek dostępu powołanego przez Prezesa UTK (k. 317). Domagając się pominięcia kosztów, które nie mogą być uznane za koszty bezpośrednio ponoszone jako rezultat wykonywania przewozów pociągami a wliczone do obliczenia stawek opłaty podstawowej (...) kwestionuje uprawnienia zarządcy do ustalenia stawek obejmujących koszty z §7 ust. 6 rozporządzenia MIR.

W tym stanie rzeczy Sąd działając na podstawie art. 479⁷⁵ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia (pkt I sentencji wyroku).

O kosztach postępowania rozstrzygnięto zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że na koszty należne Prezesowi (...) SA złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 360 zł, ustalone na podstawie § 14 ust. 3 pkt 3 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. ws. opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013 r., nr 490 j.t), w przypadku (...) SA powiększone o opłatę skarbową.

SSO Jolanta de Heij - Kaplińska